

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Epistola 85

Citation: Holberg, Ludvig: "Epistola 85", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 90.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holb11val-shoot-workid59446/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

EPISTOLA LXXXV.

Til **

Det er mig kiært, at mit sidste Skrift haver fundet min Herres Approbation. Min Herre skriver, at han forundrer sig over, hvorledes jeg i den Alder, og udi en saa slet Helbred, kand bestride mit Embedes Forretninger, og tilligemed skrive saa mange Bøger. Saadant kand gøres af mange andre, naar man vil i Agt tage en Hoved-Regel, som jeg stedse følger, og som bestaaer derudi: at jeg ikke bemænger mig med umagtpaaliggende Ting, og at jeg gemeenligen udi faa Linier befatter, hvad som andre udføre udi heele Ark. Hvis jeg saadant ikke havde i Agt taget i mine daglige Forretninger, havde det været mig umueligt at præstere saa meget in Literis. Jeg tager mig vare for Breve-Vexlinger, helst saadanne, som bestaae udi Complimenter, og hvorpaa gemeenligen ellers en stor Tiid spildes: Hvorudover, om alle mine Breve vare samlede, skulde de intet findes at indeholde andet end Giensvar paa Begiering og Spørsmaal; Ja alting indtil Skiøder, Kiøbe-Breve, Fæste-Breve og Obligationer ere uden sædvanlige Præludier. Jeg erindrer mig, at en Mand skikkede mig engang et Fæste-Brev tilbage, efterdi det var kun forfattet udi 6 Linier: men jeg lod ham igien vide, at, hvis jeg skulde nødes til at omskrive det, skulde jeg gøre det end en Linie kortere. Jeg fik udi min Ungdom engang Tiltale af en Præst, efterdi en Prædiken, som jeg holdt for ham, havde kun varet et Qvarteer. Men jeg meenede, at, naar Tautologier og u-nødige Repetitioner bleve borttagne af hans Taler, vi prædikede lige længe. Thi, ligesom en Times god Søvn er lige saa kraftig, som 4 Timers Slummer; Saa kand en med faa Linier betyde det samme, som andre med heele Ark. De fleeste klage over Dagenes Kort-hed: mig derimod synes de lange nok; thi mit Middags-Maal-tid, som begynder præcisé Klokken 12, varer kun et

Quarteer, saa at jeg udi halvanden Time, nemlig fra Klokken Toiv til halvgaaen To, haver spiset, læset en halv Time, faaet en liden slummer, drukket min Caffee, og skrevet en Side, førend jeg ved samme Klokkeslet klæder mig og gaaer ud, da jeg endda ofte finder andre Folk sidende at maabe efter den anden og tredie Ret. Naar min Herre dette og andet betænker, begriber han let, at man uden Hexerie kand forrette det samme, som jeg. Jeg recommenderer derfor altid Korthed, skjønt jeg gierne derhos tilstaaer, at man i Forretninger og kand forsee sig ved at være alt for Laconisk. Jeg anseer derfor dette, som en Comisk Affectation hos de gamle Lacedæmonier, at de undertiden i vigtige Sager ved en eeneste Stavelse søgte at give deres Meening tilkiende. Saaleedes, da en af deres Naboe-Stæder havde ladet dem vide, at dersom de komme ind udi deres Land, vilde de ødelegge alting med Sværd og Ild, svarede de Lacedæmonier intet dertil, uden med et Ord: *Dersom*: givende dermed tilkiende, at det vilde blive dem vanskeligt at komme ind udi Landet. Til adskillige Forslag, som den Macedoniske Konge gjorde dem, svarede de ikke, uden med et eeneste Ord: *Ney*: Og da samme Konge tilskrev dem engang et Brev, fuldt af Trusler, svarede alleene derpaa saaleedes: *Dionysius var en stor Konge udi Syracusa, men agerer nu Skolemester udi Corintho*. Saa sparsommelige vare de Lacedæmonier udi Tale og Skrifter: Og er derfor troeligt, at Mester Geert Westphaler neppe vilde have søgt om at nyde Borgerskab udi deres Republicque. Men der maa holdes Maade udi alting; saa at man gaaer en Middelvey imellem dem, som spille Tiden ved unyttige Ting, og dem, som laconisere for meget. Om begge Deele maa giøres Erindring, skjønt om det første meere end om det sidste, efterdi Erfarenhed viser, at de fleeste Mennesker henfalde til Vitløftigheder. Min Herre forlanger ellers at vide, om Qvæg-Sygdommen er ogsaa kommen paa mit Gods: Hvi skulde jeg gaae meere fri, end andre? Mine Kiør ere reent bortdøde. Men min Gienboes Lænke-Hund derimod, som jeg saa ofte

haver besværgt mig over, efterdi den ved u-ophørlig Giøen og Tuden er mig Nat og Dag til Plage, lever endnu, og er ved god Helbred. Men man maa skikke sig saavel udi det eene, som i det andet. Jeg forbliver etc.

EPISTOLA LXXXIX.

Til **

Du forundrer dig over, at en saa pen Jomfrue, som N. N. haver kunnet fatte Kiærlighed til M. M., og indladet sig i Ægteskab med en Person af saa slette Qualiteter, og om hvilken intet andet kand siges, end at han er een af de største Tabacs-Smøgere udi Landet. Jeg derimod forundrer mig ikke derover; Det kand just være derfor hun haver fattet Kiærlighed til ham; Thi man seer jo, mange Mennesker at finde større Smag udi røget end udi ferskt Kiød; Iligemaade, at mange fatte Kiærlighed til det, som andre have Afskye for. Derpaa vil jeg anføre tvende mærkelige Exempler; et af den gamle, og et af den nye Historie. En fornemme Jomfrue, ved Navn Hipparchia, forelskede sig saaleedes udi den skidne Cyniske Philosopho Crates, at hun præfererede ham for alle kionne, fornemme og rige Beilere: Ja hendes Elskov gik saa vidt, at hun lod sine Forældre tilkiendegive, at hvis hun ikke maatte bekomme Crates til Ægtefælle, vilde hun omkomme sig selv. Forældrene bade Crates selv, at han vilde raade hende fra saadant Forsæt; hvilket han og gjorde: og, saasom hans Formaning var forgieves, visede han alle sine Pialter og Elendigheder, sigende, at hun maatte beqvemme sig til samme Skidenfærdighed og usele Levnet, hvis hun vilde være hans Ægtefelle. Dette tog Hipparchia ikke udi Betænkning; men iførte sig Cyniske Pialter, og omflakkede allevegne som en Stodder med Crates, efterfuldte hans Levnet udi alting, og undsaae sig ikke ved aabenbare at